

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain 11 luvun 4 b §:n sekä eräiden työttömyysturvalain ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annettujen lakien voimaantulosäännöksen muuttamisesta

JOHDANTO

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain 11 luvun 4 b §:n sekä eräiden työttömyysturvalain ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annettujen lakien voimaantulosäännöksen muuttamisesta (HE 229/2020 vp): Asia on saapunut työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut (etäkuuleminen):

- hallitussihteeri Eeva Vartio, työ- ja elinkeinoministeriö
- yksikön päällikkö Raisa Erma, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- johtaja Tiina Korhonen, Uudenmaan TE-toimisto
- kehittämisasiantuntija Merja Forsström, KEHA-keskus
- toiminnanjohtaja Aki Villman, Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- opetus- ja kulttuuriministeriö
- sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö
- Kansaneläkelaitos
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- STTK ry
- Akava ry
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- Suomen Yrittäjät ry
- Työttömien Keskusjärjestö ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- valtiovarainministeriö

Valiokunnan mietintö TyVM 15/2020 vp

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysturvalakia, kahta työttömyysturvalain 11 luvun väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia, työttömyysturvalain 2 a luvun 13 §:n ja 11 luvun väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia sekä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 2 ja 8 luvun väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia.

Muutokset liittyvät työnhakijoiden työttömyysturva-oikeuden turvaamiseen sekä työ- ja elinkeinotoimiston tehtävien hoitamiseen covid-19-pandemian aikana. Pandemian pitkittyessä työttömyysturvalain ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain väliaikaisten pandemiaan liittyvien säännösten voimassaoloa on tarpeen osittain jatkaa.

Lomautettujen työttömyysturva-oikeutta koskevan työttömyysturvalain väliaikaisen säännöksen voimassaoloa jatkettaisiin 31.12.2021 asti. Säännöksen sisältöä kuitenkin muutettaisiin siten, että päätoiminen opiskelu ei estäisi työttömyysetuuden saamista lomautusajalta, mutta muita työttömyysetuuden saamisen työvoimapolittisia edellytyksiä sovellettaisiin myös lomautettuihin 1.1.2021 alkaen. Yrittäjien työmarkkinatukioikeutta koskevan työttömyysturvalain väliaikaisen säännöksen voimassaoloa jatkettaisiin 31.3.2021 asti.

Työnhakijan haastattelun järjestämistä koskevan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain väliaikaisen säännöksen ja työllistymissuunnitelman toteuttamisen laiminlyöntiä koskevan työttömyysturvalain väliaikaisen säännöksen voimassaoloa jatkettaisiin 31.1.2021 asti.

Esitys liittyy valtion vuoden 2021 täydentävään talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2021.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Esityksessä ehdotetut muutokset liittyvät työnhakijoiden työttömyysturva-oikeuden turvaamiseen sekä työ- ja elinkeinotoimiston tehtävien hoitamiseen koronapandemian aikana. Pandemian pitkittyessä työttömyysturvalain ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain väliaikaisia pandemiaan liittyviä säännöksiä ehdotetaan osittain jatkettaviksi siten, että lomautettujen työttömyysturva-oikeutta koskevan väliaikaisen säännöksen voimassaoloa jatkettaisiin sisällöltään muutettuna 31.12.2021 asti, yrittäjien työmarkkinatukioikeutta koskevaa työttömyysturvalain väliaikaista säännöstä 31.3.2021 asti sekä työnhakijan haastattelun järjestämistä koskevaa julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain väliaikaista säännöstä 31.1.2021 asti. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena ja puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina seuraavin huomioin.

Esityksen mukaan tiettyjen väliaikaisten muutosten voimassaoloa ei esitetä jatkettavaksi. Näihin kuuluu vuoden 2020 loppuun asti voimassa oleva väliaikainen muutos, jonka mukaan työnhaun voimassaolo ei pääty verkkopalvelussa palvelutarpeen arvioimiseksi tarpeellisten tietojen antamisen ja työllistymissuunnitelmaluonnoksen laatimisen laiminlyöntiin. Valiokunta korostaa, että

Valiokunnan mietintö TyVM 15/2020 vp

työnhakijoiden palveluiden järjestämiseksi ja toimeentulon turvaamiseksi on tämän myötä erityisen tärkeää uudistaa verkkopalvelua siten, että erityisesti sen käytettävyyteen ja selkeyteen kiinnitetään huomiota.

Edellä mainitun yrittäjien työmarkkinatukea koskevan säännöksen voimassaoloa esitetään jatkettavaksi 31.3.2021 asti. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta huomauttaa, että säännösten ennakoitavuuden ja ymmärrettävyyden vuoksi tulisi jatkossa väliaikaistenkin muutosten kohdalla välttää niiden tekemistä kovin lyhyiksi jaksoiksi kerrallaan. Mikäli näin joudutaan kuitenkin toimimaan, on jatkopäätökset tehtävä ja niistä tiedotettava riittävän ajoissa. Valiokunta korostaa kattavan ja selkeän viestinnän ja neuvonnan tärkeyttä erityisesti nyt käsillä olevassa tilanteessa, jossa ehdotettujen muutosten voimassaoloajat poikkeavat toisistaan.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 229/2020 vp sisältyvät 1.—5. lakiehdotuksen.

Helsingissä 2.12.2020

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Anna Kontula vas
varapuheenjohtaja Katja Taimela sd
jäsen Kim Berg sd
jäsen Tuomas Kettunen kesk
jäsen Antti Kurvinen kesk
jäsen Rami Lehto ps
jäsen Niina Malm sd
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk
jäsen Anders Norrback r
jäsen Ilmari Nurminen sd
jäsen Arto Satonen kok
jäsen Ruut Sjöblom kok
jäsen Riikka Slunga-Poutsalo ps
jäsen Sofia Virta vihr

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

istuntoasiainneuvos Miika Suves

**Valiokunnan mietintö TyVM 15/2020 vp
Vastalause**

VASTALAUSE

Perustelut

Hallituksen esityksen mukaisesti yrittäjien työmarkkinatukioikeutta koskevan työttömyysturvalain väliaikaisen säännöksen voimassaoloa jatkettaisiin 31.3.2021 asti. Väliaikaisella työttömyysturvan muutossäännöksellä pyritään turvaamaan yrittäjien hankalaa taloudellista asemaa koronakriisin keskellä.

Koronatilanne näyttää jatkuvasti vain pahentuneen. Taloudellinen epävarmuus on edelleen suurta. Ihmisten kulutuskäyttytymisen muutokset ovat johtaneet paikoin haastaviin tilanteisiin yrittäjien kohdalla. Myös hallituksen elinkeinotoiminnan rajoittamiseksi annetut suositukset hankaloittavat tilannetta entisestään.

Koska kriisin kestosta ei ole täyttä varmuutta, on perusteltua, että yrittäjien työttömyysturvaa koskevaa väliaikaista säädöstä jatketaan yhdenmukaisesti muiden työttömyysetuuksien mukaisesti. Näin ollen lain voimassaolon on perusteltua olla pidempi kuin mihin hallitus on esityksessään päätenyt.

Vaikka on mahdollista, että työmarkkinatukea saavien yrittäjien määrä vähenee, on kuitenkin huomioitava pandemian aiheuttama epävarma tilanne, joka hankaloittaa yrittäjien toimintaedellytyksiä.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotukset hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena paitsi 2. lakiehdotuksen 1 ja 2 momentti muutettuna. (*Vastalauseen muutosehdotukset*)

Vastalauseen muutosehdotukset

2. lakiehdotus

Tämä laki tulee voimaan 8 päivänä huhtikuuta 2020 ja on voimassa 30 päivään kesäkuuta 2021.

Lakia sovelletaan työmarkkinatukeen, jota maksetaan ajalta, joka alkaa 16 päivänä maaliskuuta 2020 ja päättyy 30 päivänä kesäkuuta 2021.

(3 mom. kuten TyVM)

Voimaantulosäännös

(Kuten TyVM)

**Valiokunnan mietintö TyVM 15/2020 vp
Vastalause**

Helsingissä 2.12.2020

Riikka Slunga-Poutsalo ps
Arto Satonen kok
Rami Lehto ps
Ruut Sjöblom kok